

TÜSİAD - Dünya Bankası Konferansı

"Haziran 2017 Küresel Ekonomik Beklentiler" Raporu Tanıtım Toplantısı Konuşması

Erol Bilecik- TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

12 Haziran 2017, İstanbul

Dünya Bankası'nın Saygıdeğer Yönetici ve Uzmanları, Değerli Katılımcılar, Değerli Basın Mensupları, TÜSİAD ile Dünya Bankası işbirliğinde düzenlenen konferansımıza hoş geldiniz. Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli Konuklar,

Bugün gündemimizde "Küresel Ekonomik Beklentiler 2017: Kırılgan Bir İyileşme" başlıklı raporumuz var. Sizlerin de yakinen takip ettiği üzere, TÜSİAD olarak her yıl Dünya Bankası'nın rehberliğinde hazırladığımız, Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nun lansmanını yapıyoruz. Son birkaç yıldır yaptığımız lansmanlar arasında en olumlu beklentilerin, bugün tanıtımı yapılacak olan raporda olduğunu görmekten ve sizlerle paylaşmaktan memnuniyet duyuyorum. Her ne kadar raporun başlığı kırılgan bir iyileşmeye işaret ediyorsa da küresel büyüme tahminlerinin yukarı revize edildiği ve hatta küresel ticaret hacminde artış ivmesi beklenen bir döneme giriyoruz. Bunlar uzun zamandır duymak istediğimiz olumlu gelişmeler.

Raporda;

- Geçen yıl %2,4'e kadar gerileyen küresel büyümenin, içinde bulunduğumuz 2017 yılında %2,7'ye çıkacağı öngörülüyor.
- Bu yıl dünya ticaret hacminde de artış oranının %2,5'den %4,0'e yükseleceği tahmin ediliyor.
- Ayrıca Amerika, Avrupa ve Japonya gibi ülkelerde büyümenin hızlanacağı öngörülüyor.
- Türkiye'nin de içinde bulunduğu yükselen piyasalar ve gelişen ekonomilerin büyümesinin ise 2017 yılında ortalama %4,1 olması bekleniyor.
- Bu yıl, mali politikalarla iç talebe destek verilirken, küresel ticaretteki toparlanma ile ihracat artışının güçlendiğinin de altı çiziliyor.

İyileşmenin “kırılgan” olarak tarif edilmesinin başlıca nedenleri olarak;

- Siyasi belirsizlikler,
- Ticaret politikalarındaki korumacılık ve
- Finansal alandaki riskler sıralanıyor.

Yatırımlardaki zayıflık ise maalesef halen devam ediyor.

Ekonomik beklentilerdeki iyileşmeye rağmen, dünyada siyasi kırılmaların devam ettiğini görüyoruz. Geçtiğimiz hafta gerçekleşen İngiltere seçimlerinin sürpriz sonuçları ve Orta Doğu’da ortaya çıkan Katar krizi, küresel ekonomik dengeler kadar, küresel siyasi dengelerin de ne kadar kırılgan olduğunun en güncel göstergeleri. Aslında her iki alandaki kırılganlık birbirini besliyor. Kriz sonrası ekonomik iyileşmenin zayıf olması ve uzun sürmesi siyaset alanında alışlagelmişin dışında, tahmin edilemez gelişmelere yol açıyor.; Benzer şekilde siyasi alanda yaşanan değişimler de ekonomi politikalarının öngörülebilirliğini azaltıyor.

Bugün Amerika’da seçim sonrası oluşan heyecanın neredeyse tamamen ortadan kalkmış olduğunu görüyoruz.. Seçim döneminde vaat edilen vergi reformu ve kamu harcamaları gibi politikaların hayata geçirilmesi gecikirken, gündemi seçim kampanyası dönemine ilişkin soruşturmalar meşgul ediyor. Diğer yandan İngiltere’de seçim sonuçları zaten zor geçmesi beklenen Brexit pazarlıklarını daha da zorlu bir hale getirdi. AB içerisinde çok vitesli/çok çemberli yeni yapının getireceği yeni ekonomi politikaları üzerinde belirsizlikler devam ediyor. Devasa küresel ticaret antlaşmaları bir kenara atılırken, yerine ne konulacağını veya önümüzdeki dönemin yeni ticaret dengelerinin nasıl oluşacağını hala bilmiyoruz.

Siyasi belirsizliklerin politika belirsizliklerine dönüşmesi riskini bugün ekonomi için en büyük tehdit olarak tanımlayabiliriz.. İş dünyasının önünü görmesi böyle bir konjonktürde maalesef kolay değil. Dolayısıyla bu yıl yatırımların zayıf kalmaya devam etmesi şaşırtıcı olmayacaktır. Merkez Bankaları piyasalara ne kadar likidite sunarsa sunsun, faiz oranları ne kadar düşük olursa olsun ülkelerin net ve açık bir ekonomik yol haritası olmadığı sürece yatırımların gerçek anlamda canlanması mümkün değil. Sermaye birikimi ve üretkenliği yavaşlatan bu faktör, uzun vadede ekonomilerin büyüme potansiyelini de düşürme riskini barındırıyor. Bu nedenle son dönemde yakalanan küresel büyüme ivmesi ne kadar sevindirici ve ümit verici olsa da, bir yandan da oldukça kırılgan kalmaya devam ediyor.

Değerli Konuklar,

Küresel ekonomideki “Kırılgan İyileşmenin” elbette Türkiye’de de önemli yansımaları var. Biz de zorlu geçen 2016 yılının ardından son dönemde ekonomik göstergelerde önemli iyileşmeler gözlemliyoruz. Gelişmiş ülkelerde, özellikle Avrupa Birliği’nde büyümenin güçlenmesi Türkiye’nin dış talebini, dolayısıyla ihracatını arttırdı. Uzun zamandır iç talebe dayalı bir büyüme ve bunun yarattığı finansal riskleri tartışıyorduk. Nihayet bu sene dış talepten de büyümeye katkı geleceğini görüyoruz.

Bu katkının büyük kısmının Avrupa Birliği’nden kaynaklandığının özellikle altını çizmek isterim. Son dönemde AB ekonomisindeki sorunlar nedeniyle bazı çevrelerde AB üyelik perspektifimiz önemsiz görülmeye başlanmıştı. Oysa ihracat yaptığımız en büyük pazar olan Avrupa’nın demokratik değerler, ekonomik ilişkiler ve güvenlik boyutlarıyla önemi, her zamanki yerini koruyor.

Her dönem, her konuda uluslararası müttefiklerimizle aynı fikirde olmasak da milli menfaatlerimiz doğrultusunda diyalog ve iş birliğini mutlaka sürdürmek zorundayız. Son dönemde yurtdışında yaşanan gerginlikler neticesinde, ülkemiz hakkında arzu etmediğimiz algılar oluşuyor. Ve bugün ekonomik ilişkilerimizi dahi tehdit altına alma riskini beraberinde getirebiliyor. AB üyelik perspektifimizi devam ettirmek ve Gümrük Birliği revizyonu ile ekonomik iş birliğimizi güçlendirmek, önümüzdeki dönemin en kritik konularından biri haline gelmiş durumda.

Son dönemde ekonomik göstergelerde gözlemediğimiz olumlu gidişatın diğer bir ayağını ise ilk çeyrekte devreye sokulan talep yönlü kısa vadeli tedbirler oluşturuyor. TL’deki değer kaybı ve talep eksikliği nedeniyle bilançolarında ciddi sorunlar yaşayan firmalar için geçici vergi indirimleri, yeniden yapılandırma olanakları ve teşvikler belli bir rahatlama sağladı. Bunların yanında belki de bu dönemde en çok dikkat çeken politika Kredi Garanti Fonu vasıtasıyla sağlanan krediler oldu. Sadece 2,5 aylık bir dönemde 180 milyar TL gibi yüklü bir miktar kredinin piyasaya sunulması, ciddi bir likidite bolluğu yaratırken, kaynak maliyetleri gittikçe artan bankacılık sistemi üzerinde de önemli baskılar oluştu. Mevduat faizleri artarken, kredilerin mevduata oranı da %125 gibi yüksek bir orana ulaştı.

Sorunlu dönemleri atlatmak için bu tür politikalar kısa vadede faydalı olsa da ekonomik büyüme sürdürülebilir bir şekilde sağlanamadığı takdirde, bu uygulamaların sorunları ertelemekten öteye geçemediğini biliyoruz. Nitekim, Türkiye ekonomisinin artık hızlı kredi artışı ya da likidite bolluğu ile büyümesinin sonuna geldik. Maalesef, tasarruflarımız böyle bir büyümeyi sağlayacak ölçüde hızlı arttırmadığı gibi, dışarıdan sağladığımız finansmanın maliyeti giderek artıyor. Ayrıca, ister kredi artışı ister Merkez Bankası vasıtasıyla sağlansın, piyasaya sunulan likidite fazlası bize hep yüksek enflasyon olarak geri dönüyor.

Bu tür kısa vadeli politikaların bir diğer yan etkisi ise bağımlılık yaratma potansiyelidir. Hızlı ve kolay yoldan ekonomiyi canlandırmak hem politika belirleyicilere hem de reel sektöre zaman zaman cazip gelebiliyor. Devlet müdahalelerinin en aza inerek, piyasa regülasyonunun bağımsız kurumlarca yapıldığı sağlam bir serbest piyasa ekonomisi ortamı ana tercihimiz olmalıdır.

Değerli Konuklar,

Türkiye ekonomisi de küresel gelişmelere paralel olarak iyileşiyor ve aynı şekilde kırılganlıkları da barındırıyor. Dünya Bankası raporunda Türkiye'nin büyüme tahminininin 2017 yılı için yukarı yönde revize edilerek %3,5'e çıkarıldığını görüyoruz. Bu oldukça memnuniyet verici bir gelişme. Ancak son 5 yıllık büyüme ortalamamızın %5,3 olduğuna ve bu revizyona rağmen büyümemizin potansiyelin altında kaldığına da dikkat çekmek isterim.

Ekonomide yılın ilk yarısında gözlemlediğimiz iyileşmenin devam etmesi ve kalıcı olması çok önemli. Dünya Bankası raporunda da ekonomideki iyileşmeyi desteklerken politika belirleyicilerin önündeki en zorlu konunun siyasi riskler ve kırılganlıklara rağmen uzun vadeli büyümeyi sağlamak olduğu belirtiliyor.

Bunun için Nisan ayında referandumun hemen arkasından yaptığımız reform çağrısını burada yinelemek istiyorum. Detaylarını birçok defa sizlerle paylaştığımız reform listemizin sadece 3 ana boyutunun altını bir kez daha önemle çizmek isterim. Çünkü bu üç eksen, diğer tüm reformları yatay kesen ve ulaşmak istediğimiz tüm hedefler açısından Türkiye'yi daha ileriye taşıyacak faktörlerdir.

- Demokrasi, özgürlükler ve hukuk devleti
- AB Süreci ve Gümrük Birliği revizyonu
- Dijital dönüşüm ve yüksek teknoloji

Demokratik kazanımlarımızda, ifade ve basın özgürlüğü başta olmak üzere tüm özgürlük alanlarında ve hukuk devletinin üstünlüğünde geriye gitmememiz gerekir. Böyle bir ortamda ekonomik kazanımlarımız ya zayıf kalacak ya da anlamını yitirecektir. Hiçbir ekonomik kazanımın, demokraside ilerleme sağlanmadan kalıcı ve sürdürülebilir olması mümkün değildir.

Sürdürülebilir yüksek büyüme için, dış ilişkilerimizin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi tüm ticaret dengelerinin değiştiği bu dönemde büyük önem kazandı. AB süreci ve Gümrük Birliği revizyonu hem Türkiye'nin dünya ile ilişkileri ve demokratik değerlerine yönelik algısı açısından, hem de ticari menfaatlerimiz açısından son derece büyük önem arz ediyor.

Son olarak tüm dünyanın siyasi ve ekonomik krizlere rağmen, yeni ve her geçen gün daha da ivmelenen bir teknolojik devrimle iç içe olduğunu ifade etmek isterim. Baş döndürücü bir hızla gelişen teknoloji ve dijital dönüşümü yakalamak, ülkemiz için elzemdir. Eğitim, işgücü ve tüm sektörel dönüşüm planlarının dijital devrim boyutuyla ele alınması ve hayata geçirilmesi gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Az sonra tanıtımı yapılacak raporun ve rapor etrafında değerli panelistlerimiz ile siz değerli konuklarımızın da katılımıyla gerçekleştirilecek analizlerin, hepimizin 2017 yılı değerlendirmelerine ve orta vadeli ekonomik gelişmelere ilişkin beklentilerimize önemli bir perspektif katacağına inanıyorum.

Başta bu değerli raporu hazırlayan Dünya Bankası'na, raporun yazarlarına, katılımcılarımıza ve basın mensuplarımıza teşekkür eder, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinize bir kez daha saygı ve sevgilerimi sunarım.